

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620033 Rivsjövasslan

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Karta över naturtyper hittas efter sökning av område, gå till fliken Kartskikt, avmarkera allt och under Naturtypskarteringar lägg till Natura naturtypskartan (NNK) och välj Naturtyper (ytor, linje, punkter.)

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0620033 Rivsjövasslan

Kommun: Älvdalen

Områdets totala areal: 59,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-31

Markägareförhållanden:

Fortifikationsverket

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3260 - Mindre vattendrag

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

1355 - Utter, *Lutra lutra*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden:

I Natura 2000-området Rivsjövasslan är de prioriterade bevarandevärdena de brandpräglade skogarna med höga naturvärden.

Motivering:

Områdets främsta värden är knutna till förekomsten av naturtyper med låg grad av mänsklig påverkan. Den mänskliga påverkan har huvudsakligen utgjorts av äldre tiders skogsbruk.

Prioriterade åtgärder:

Området är undantagen skogsbruk av markägaren. Något ytterligare behov av bevarandeåtgärder är inte känt för tillfället. Skog, myr och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna ska utvecklas fritt. De delar av skogsmarken som är präglade av brand bör brännas i lämpliga intervall.

Beskrivning av området

Rivsjövasslan ligger i utkanten av Älvdalens skjutfält och mynnar ut i Trängsletsjön. Området utgörs av en två kilometer lång, ca 50 meter djup bäckravin med högt geologiskt värde som glacifluvial erosionsform (Soyez 1971).

Genom glacifluvial erosion har ravinen skurits ut ur underlaget, som ställvis består av fast berg. Den övre delen börjar med att Rivsjövasslan bildar några vackra vattenfall. Det fria fallet är inte speciellt stort, ca 5 m, men ett flertal grupper av små vattenfall finns. I ravinen växer främst gran, men de torrare markerna längre upp domineras av tall.

I området har även spillkråka och tretåig hackspett påträffats (Nordin 2000, muntl.).

Rivsjövasslan är ett av flera Natura 2000-områden inom Älvdalens skjutfält. Tillsammans med mellanliggande skogsområden, som också innehåller bestånd med höga naturvärden, bildar dessa skyddade områden en landskapsekologisk enhet med goda förutsättningar för långsiktigt god bevarandestatus.

Älvdalens skjutfält utgör även riksintresse för Försvarsmakten.

Vad kan påverka negativt

Det största hotet mot de skogliga naturtyperna är åtgärder som skadar de strukturer som definierar naturtypen och som är typiska för naturskog. Exempel på strukturer är död ved, gamla träd och förekomst av lövträd. Även åtgärder som påverkar markförhållanden och hydrologi kan utgöra ett hot, liksom åtgärder som fragmenterar området eller skapar barriärer.

Avsaknad av naturlig branddynamik utgör ett hot mot de tall- och lövdominerade undergrupperna av naturtyp 9010-Västlig taiga. Minskad mängd nybränd ved och mark är ett hot för många brandberoende arter. Brist på bränder kan också ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar.

Graninvandring kan vara ett hot mot flerskiktade tallskogar och lövskogar som tidigare uppkommit efter brand.

Alltför hårt bete kan utgöra ett hot mot löv- och tallföryngringen i området.

Habitatdirektivarter:

Utter

Höga halter av PCB har tidigare orsakat drastiska nedgångar av utterbeståndet i Sverige.

Situationen på miljögiftsidan har dock förbättrats och under den senaste tioårsperioden har detta bl a medfört ett generellt sett ökande utterbestånd och en återkolonisation av lämpliga områden.

Reglering av vattendrag, utbyggnad av vattenfall och strömsträckor försvårar utterns möjligheter att söka föda vintertid, när den är beroende av öppet strömmande vatten som inte isbeläggs.

Vatten/vägoövergångar (trummor & broar) utan lämplig utterpassage utgör ett hot mot utter.

Biltrafiken skördar årligen ett relativt stort antal uttrar vilket inte är försumbart med tanke på att det svenska beståndet fortfarande är relativt litet. För utterpopulationen som helhet är sannolikt inte trafiken det allvarligaste hotet men lokalt, kan trafiken vara en begränsande faktor

(Naturvårdsverket 2002).

Angående friluftsliv så kan uttern, framförallt vid en oregelbunden störning (t.ex. intensiv kanotpaddling vissa helger), visa tecken på att bli störd. Drunkning i fasta fiskeredskap kan också vara ett hot varför det är viktigt att redskapen som används är uttersäkrade.

Bevarandeåtgärder

Området är utpekad som riksintresse för naturvård (MB 3 kap 6 §).

Rivsjövasslan bör undantas från allt skogsbruk och annan exploatering. Att undanta området från skogsbruk i skogsbruksplan knuten till ÖMAS (Fortifikationsverket 2005) bör vara tillräckligt för områdets bevarande. Något ytterligare skydd i form av naturreservat är under denna förutsättning ej nödvändigt.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3260 - Mindre vattendrag**

Areal: 1,63 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Små till medelstora naturliga vattendrag eller delar av vattendrag i flacka landskap samt i skogs och bergslandskap. Naturliga variationer av vattenståndet och skiftande vattendynamik, med lugna till forsande vattendragssträckor, skapar en variation av strandmiljöer och bottenar med förutsättningar för hög biologisk mångfald. Vattendragen har en vegetation med inslag av flytbladsväxter, undervattensväxter och/eller akvatiska mossor.

Naturtypen kan delas upp i två undergrupper, en ”flytbladstyp” och en ”mosstyp”.

”Flytbladstypen” utgör hela eller delar av vattendrag i jordbrukslandskapet eller andra flacka delar av avrinningsområdet. Dessa vattendrag eller delar av vattendrag är mer eller mindre lugnflytande, relativt öppna (solbelysta) och har ofta ett relativt näringsrikt sediment.

”Mosstypen” utgör naturliga vattendrag med förekomst av olika arter vattenmossa (t ex Fontinalis) och annan karaktäristisk vegetation. Även dessa vattendrag kan i delar vara öppna och solbelysta, men har generellt mer strömmande vatten och steniga bottenar.

Naturtypen omfattar vattendrag av strömdräng oftast mindre än 4 och/eller en årsmedelvattenföring lägre än 20 m³/s (i kontinental region ingår även större vattendrag).

Naturtypen avgränsas mot land av medelhögvattenlinjen.

För att tolkas som denna naturtyp bör vattendraget, i huvuddelen av sin sträckning, ej vara avsevärt påverkat av eutrofiering, försurning eller fysisk påverkan (kontinuitet, hydrologi, markanvändning i närmiljö), dvs statusen enligt vattenförvaltningen får ej vara dålig eller otillfredsställande.

Bevarandemål

Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Arealen mindre vattendrag är minst 1,6 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

9010 - Taiga

Areal: 45,66 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Skogens läge i en ravin, en skyddad och fuktig miljö, har fått som följd att den har höga biologiska värden (Bratt 2004, muntl.). I ravinen har bland annat arterna skuggblåslav, dvärgbägarlav och violettgrå tagellav påträffats (Länsstyrelsen Dalarna 2004, opubl.) I Rivsjöväasslans fuktiga delar består skogen mestadels av gran medan den i de torrare områdena består av tallhed. I området finns äldre spår av avverkningar. (Svenson 1985)

Naturtypen förekommer i boreal-boreonemoral zon på torr-blöt och näringsfattig-näringsrik mark och innefattar i typfallet produktiv skogsmark. Enstaka områden finns i kontinental region. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 30-100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Små inslag av andra inhemska trädslag kan förekomma. Naturtypen innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller skötselåtgärder, huvudsakligen brand/naturvårdsbränning, i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå om de utgör ett väsentligt värdehöjande komplement. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi ska inte vara under stark generell påverkan från markavvattning.

Näringskrävande örter finns endast undantagsvis.

Naturtypen hyser vanligtvis en mängd rödlistade arter som gynnas av lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved eller brandfält och successionsstadier efter brand.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand, kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer. Arealen taiga är minst 45,6 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 1,16 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer på myrar (> 30 cm djupt torvtäcke) som är fuktig-blöt med högt liggande grundvattenyta. Näringsförhållandena är näringsfattiga–intermediära. Trädsiktets krontäckningsgrad är 30-100%. Trädslagsblandningen varierar med myrtyp och näringsförhållanden men glasbjörk, tall och gran är vanliga trädslag.

Kvalitetskriterier: Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog m.a.p. egenskaper och strukturer. Den kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Om naturliga störningsprocesser eller sköselåtgärder i syfte att imitera sådana har påverkat området kan även områden i yngre successionsstadier ingå. Egenskaper och strukturer som är typiska för naturskog finns normalt även i yngre successionsstadier.

Skogens hydrologi är inte under stark generell påverkan från t.ex. markavvattning, torvtäkt e.d. Fält- och bottenkiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.

Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna.

Bevarandemål

Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Arealen skogbevuxen myr är minst 1,1 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsam

1355 - Utter, Lutra lutra

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Optimala miljöer för utter är vatten som erbjuder riklig tillgång på lättillgänglig föda året runt och som har tillgång till landområden där uttern kan vila ostört, föda upp ungar etc. Uttern är vintertid beroende av strömmande vatten som ger möjlighet till näringsfångst om sjöarna blir islagda.

Utterhonors hemområde omfattar ett område på cirka 28 kilometer strandlängd. Vuxna hanar har hemområden med en storlek av omkring 45 kilometer strandlängd. Hanarnas områden varierar i storlek beroende på områdets topografi, individuella egenskaper och närvaron av andra uttrar, speciellt andra hanar. Mellan könen kan hemområden överlappa och en hanes hemområde kan således omfatta en eller flera honors. Nya data indikerar att storleken på utterns hemområde kan vara dubbelt så stort i norra Sverige än som vad som är uppmätt i landets sydligare regioner.

Reproduktion och spridning

För ett livskraftigt bestånd av utter krävs stora områden med mer eller mindre sammanhängande vattensystem. I små vattensystem, som ligger isolerade, blir populationerna mycket sårbara eftersom utbytet av individer försvåras eller uteblir. Ungarna, vanligen 2-4, föds i gryt under senvåren och försommaren. Gryten är belägna i direkt anslutning till vatten. Den vanligaste parningstiden är under senvintern och dräktighetstiden är cirka två månader. Familjegruppen, dvs. hona med ungar, följs åt i knappt ett år och splittras i samband med brunsten på våren.

Uttern kan, då den uppsöker nytt revir eller partner, förflytta sig långa sträckor. Förmodligen sker förflyttningar på flera tiotals mil, även på land utan anknytning till vatten.

Övrigt

Utterns föda består mestadels av fisk som t.ex. lake, simpor och karpfiskar, men även groddjur, kräftor, större insekter, fåglar och mindre däggdjur kan ingå i dieten. Födovalet varierar mellan olika områden och även med årstiden. Sammansättningen av dieten återspeglar den tillgänglighet och förekomst av föda som finns i det område där uttern jagar. En vuxen utter konsumerar cirka 1-1,5 kilo fisk per dag. I Syd- och Mellansverige finns idag uttern företrädesvis i eutrofa vatten med täta bestånd av bl.a. vitfisk. Det beror på att miljögiftsbelastningen av fettlösliga ämnen är lägre i eutrofa sjöar jämfört med oligotrofa sjöar.

Bevarandemål

Området ska tillsammans med omgivande landskap hysa förutsättningar för upprätthållandet av en reproducerande population av arten.

Bevarandetillstånd

Gynnsam. I området finns lämpliga habitat och substrat för arten. Arten förekommer i området.

Dokumentation

Bratt,L. 2004. Muntligen. Länsstyrelsen Dalarna, Falun.

Fortifikationsverket, 2005. ÖMAS för Älvdalens skjutfält, remissversion.

Länsstyrelsen Dalarna. 2004. Opublicerat. Hotflex –databas för hotade arter. Länsstyrelsen Dalarna.

Naturvårdsverket 2003. 9010 *Västlig taiga. Natura 2000, Art och naturtypsvisa vägledningar. 2003-02-13

Nordin, A. 2000. Muntligen. Länsstyrelsen Dalarna, Idre

Soyez, D. 1971. Geomorfologiska kartering av NV Dalarna. Stockholms universitet, Naturgeografiska institutionen. Rapport nr 11, 1971.

Svensson, S-Å. 1985. Översiktlig naturinventering för Älvdalens kommun. Länsstyrelsen i Kopparbergs län. Rapport nr 1985:1.

Naturvårdsverkets vägledningar för arter- och naturtyper inom Natura 2000-nätverket.

Bilagor

Rivsövasslan SE0620033

Skala

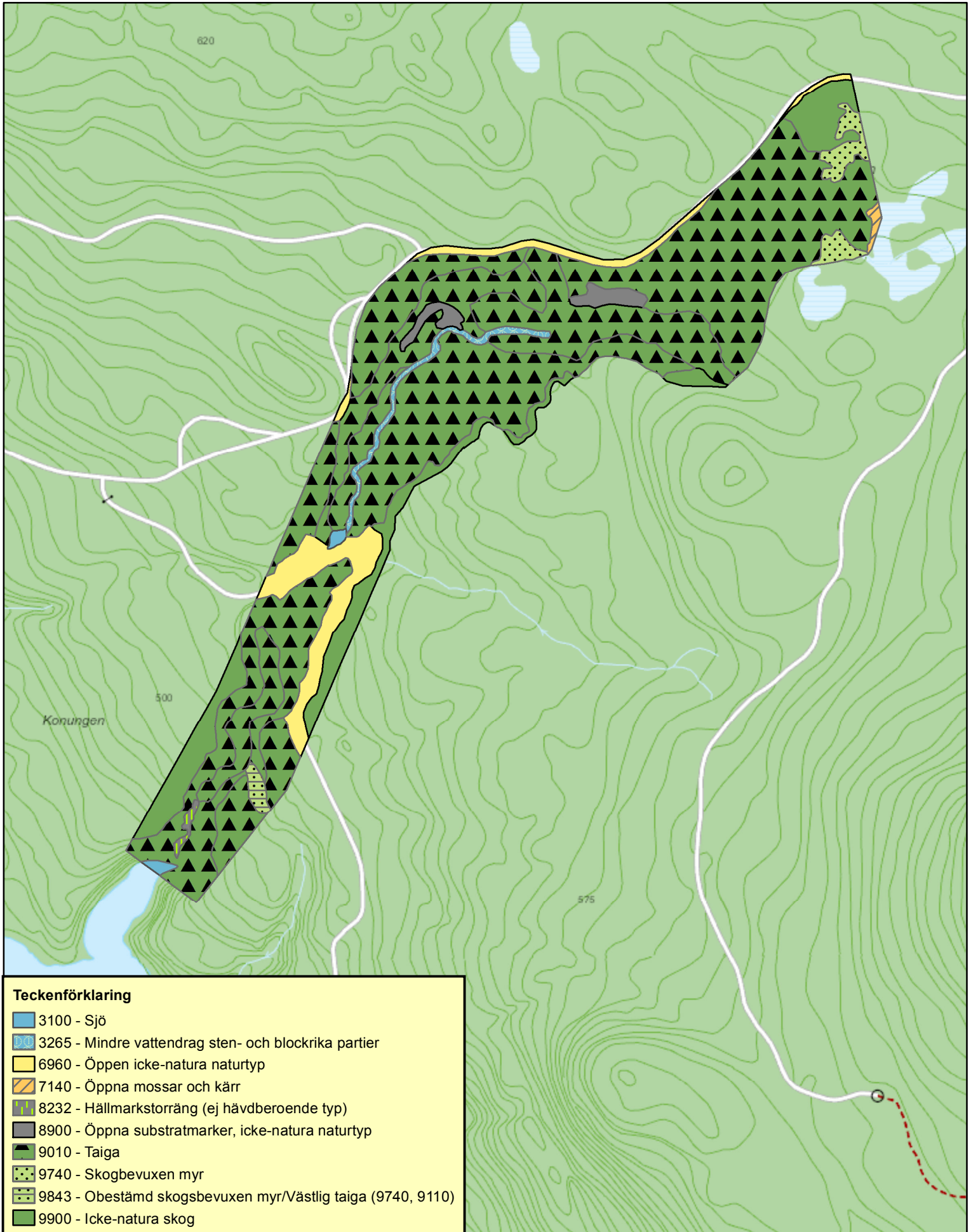
1:50 000

0

2

4 Kilometers

Rivsjövasslan naturtypskarta

Skala

1:10 000

0

0,25

0,5

1 Kilometers